

ගෙවතු වැවීමට උපදෙස්

කොම්පෝස්ට් නොහොත් මිශ්‍ර පෝර සෑදීම

පෝර යෙදීම සාරවත් බෝග වගාවේ විශේෂාංගයකි. පෝර අවශ්‍යතාවය එක් බෝගයකට පමණක් සීමාවී නැත. වෂී ගණනාවක් ප්‍රයෝජන ගැනීම පිණිස වගා කර ඇති වතු බෝග මෙන් වාර්ෂික හා අනෙකුත් බෝගයන්ටද මෙම පෝර වුවමනාව එකසේ පවතී. පොළොව මත ඇති මතු පස සමහර තැන්වල සශ්‍රීකය. අන් ස්ථානවල නිසරුය. තවත් සමහර කොටස්වල, බෝග වගා නොකළ හැකි පරිදි දුර්වලය. මේවා අතරින්, සරු පස පවා කාලයක් වගාවන්ට භාජන වූ විට නිසරු ස්වරූපයක් ගනී. එම නිසා නිසරු පසට මෙන් වරක් සරු පසටද, එහි සශ්‍රීක කම නගාලීම සදහා පෝර වුවමනාව පවතී. සාරවත් පසේ සරු බෝග වැවේ. සරුවට වැඩුණු බෝග ලාංකික ජනතාවගේ පෝෂණ යට අත්‍යාවශ්‍යය.

පසට යොදන නොයෙකුත් පෝර වර්ග පුළුල් වශයෙන්, කොටස් තුනකට බෙදීමට පුළුවන. ඒන්ද්‍රිය පෝර, රසායනික පෝර හා ඒන්ද්‍රිය ද්‍රව්‍යවලින් උපුටා ගත් රසායනික පෝර යනුවෙන් මෙම වර්ග කොටස් කළ හැක. මේවා අතරින්, කොළ පෝර, ගොම පෝර, හා කොම්පෝස්ට් පෝර නොහොත් මිශ්‍ර පෝර, ඒන්ද්‍රිය ගනයට අයත් පෝර වෙත්. පස සාරවත් කිරීමට වුවමනා කොළ සහ ගොම පෝර, පහසුවෙන් ලබාගත හැකිය. නමුත් ඉහළ පෙළේ මිශ්‍ර පෝර ලබා ගැනීමට එය සකස් කිරීම ක්‍රමානුකූලව ඉටුවිය යුතුයි.

අපේ ගෙවතු සශ්‍රීක කර ගැනීමට වැඩි වශයෙන් උපකාරී වන්නේ, ගෙවත්තේම පිළි යෙළු කළ හැකි කොම්පෝස්ට් පෝරය. වගාව පිණිස ගෙවත්තේ ඇත්තේ, සුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයකි. එම කුඩා ඉඩම් කැබැල්ල ණැතවත්ව වගා කිරීමෙන් අපමන ප්‍රයෝජන ලබාකර ගත හැක. එපමණක්ද නොව, ගෙවතු වගාව තමාගේ විවේක කාලයේ කළ හැකි විනෝ

දමන් ක්‍රියාවකි. මෙම විනෝදමත් ක්‍රියාවෙහි සාර්ථකව නියුක්ත වීම සඳහා අපතේ යන පැළෑටි ද්‍රව්‍ය හා සත්ව මල මුල්කර මිශ්‍ර පෝර සාදා, ගෙවත්තේ වටිනාකම තහාලී මට පුළුවන.

මිශ්‍ර පෝර සාදා ගැනීම පහසුය. නමුත් මනාව සකස් වූ පෝර සාදා ගැනීමට නිසි ක්‍රමයක් යෙදිය යුතුය. පෝර නිපදවීමේ ක්‍රම නිසියාකාරවීමට, යොදන ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණවත්ව අඩංගු විය යුතුවේ. ක්‍රමානුකූල මිශ්‍ර පෝර නිෂ්පාදනයට වුවමනා ද්‍රව්‍ය, කොටස් හතරකට බෙදීමට පුළුවන. මෙයින් පළමුවැන්න, පැළෑටි කොටස් ය.

මිශ්‍ර පෝර සෑදීමට යොදන පැළෑටි කොටස් ගස් වගී ගණනාවකින් ලබා ගත හැක. ගෙවත්තේ පමණක් නොව, තමා සතු අනෙක් ඉඩම්වල පවා අපතේ යන අනවශ්‍ය පැළෑටි ද්‍රව්‍ය මේ සඳහා යෙදීමට පුළුවන. දිරාගිය පිදුරු වී බොල්, වල් පැළෑටි, ඉරිඟු ගස් යන මේ දේ හැර, වෙනත් නොයෙකුත් ද්‍රව්‍ය මිශ්‍ර පෝර සාදා ගැනීම සඳහා සුදුසුය. කොම්පෝස්ට් සෑදීමට ගන්නා ද්‍රව්‍ය අතරට අමු කොළ ඇති පැළෑටි කොටස් හැම විටම එකතු කළ යුතුවේ. ගෙවත්තේ වැවේ වගාවෙන්, ග්ලිරිසීඩියා, නත්තසුරිය ආදිය, මිශ්‍ර පෝර සෑදීමට ගන්නා අමු කොළ වගීවල හොඳම නිදර්ශන වෙත්. මෙවැනි ද්‍රව්‍ය පෝර ගොඩට අඩංගු කිරීමට පෙර, කපා දෙදිනක් පමණ මැලවීමට ඉඩ හැරිය යුතුවේ. තරමක් මේරු ලී දඩුද මද වශයෙන් යෙදීමට පුළුවන. නමුත් එම දඩු, ගොඩට එකතු කිරීමට ප්‍රථම තලා පොඩි කර ගත යුතුය. කෙසේ වෙතත් මෙවැනි ද්‍රව්‍ය සියයට 5 කට වඩා අධික වීම සුදුසු නැත.

මිශ්‍ර පෝර පිළියෙල කිරීමේදී, ගොඩට එළ ගොම අඩංගු කිරීමෙන් නිපදවෙන පෝරවල තත්ත්වය උසස් වේ. මේ සඳහා යොදන ගොම ප්‍රමාණය විස්සෙන් කොටසක් වුවාම හැගේ.

කිරි පිණිස දෙනුන් ඇති කරන ගෙවතු වල නම්, ගවගාලෙන් ගතහැකි එළමුහු මිශ්‍ර පස, කොම්පෝස්ට් සෑදීමට අතිශයින් යෝග්‍යය. එසේ ගවගාලක් තිබේ නම්, පෝර වලට

ගන්නා ද්‍රව්‍ය, පළමු රාත්‍රියේ ගාලේ අතුරා තබා ගැනීමෙන්, එම ද්‍රව්‍යවල වටිනාකම උසස් වේ. දිරාගැමද වේගවත් වෙයි.

මුළුතැන්ගෙයි ලිප්තුවල ඉතිරිවන අළු, මිශ්‍ර පෝර සෑදීමට යොදන වටිනා ද්‍රව්‍යයකි. දින පතා ඉතිරිවන අළු රැස්කර වුවමනා විට ගැනීම සඳහා තැන්පත් කර තබාගත යුතුයි. පෝර ගොඩට ගන්නා ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් සියයට එකක් පමණ අළු යෙදුවාම හැගේ. අළු වෙනුවට පිළිස්සු හුනුද යෙදීමට පුළුවන. පිළිස්සු හුණු, අළු තරමින් දහයෙන් පංගු වක් පමණ ප්‍රමාණ වෙයි. කෙසේ වෙතත් අළු රැස්කර ගැනීම වඩා පහසුය.

කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය ක්‍රම දෙකකට පිළිවන. ජලය දුෂ්කර, මෙරට වියලී කලාපයේ වලවල් තුළ පෝර සෑදීම යෙහෙකි. වණිධික පළාත්වල වැඩි වැඩි ජලය පහසුව ගලා යන පරිදි, පොළොව මතුපිට ගොඩවල් වලට මිශ්‍ර පෝර සෑදීම නිර්දේශිතයි.

ගොඩවල් ක්‍රමයට කොම්පෝස්ට් සෑදීම.

කොම්පෝස්ට් සෑදීම පිණිස තෝරා ගන්නා ස්ථානය ජලය රඳා නොපවතින තැනක් විය යුතුය. තමාගේ ගෙවත්තෙන් අපතේ යන පැළෑටි ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අනුව, සාදන පෝර ගොඩේ දිග පළල තීරණය කරගන්න. තරමක් හෝ විශාල ගොඩක පෝර දිරාම හොඳ නිසා පෝර ගොඩ ප්‍රමාණයෙන් විශාල නම් යෝග්‍යය. තෝරාගත් ස්ථානයට පළමුව අළු, සුළු ප්‍රමාණයක් පසමත ඉසින්න. පැළෑටි අතු හා වෙනත් අපතේ යන පැළෑටි ද්‍රව්‍ය පොළොව මට්ටමේ සිට අඟල් කීපයක් වන පරිදි අතුරන්න. ගෙවත්තේ ගවගාලක් තිබේ නම්, ඉහත සඳහන් පැළෑටි රොඩු ගොඩකරන දිනයට ප්‍රථම රාත්‍රී, සතුන් ලැගීමට ඇතිරීමෙන් ඒ දේ වටිනාකම වැඩිවේ. මිලිගට පැළෑටි ද්‍රව්‍ය තට්ටුව මත ගොම දියර ඉසින්න. ගොම දියරය, ගොම හැර තවත් ද්‍රව්‍ය කීපයක් මිශ්‍ර කිරීමෙන් සාදාගනු ලැබේ. ගොම හා වෙනත් ඇති කරන සතුන්ගේ මල, සත්ව මුත්‍රා පස් සහ අළු දිය කිරීමෙන් මේ දියරය පිළියෙල කරනු ලැබේ. සති දෙකක් පමණ පරණවූ කොම්පෝස්ට් ගොඩකින් ප්‍රමාණයක් ද මේ දියරයට එකතු කළ හැකි නම් පෝර ගොඩ දිරාමට අවශ්‍ය ශාකාණුද සැපයේ.

ගොම දියරය ඉසීමෙන් පසු ගොඩමත වතුර ප්‍රමාණයක්ද වත් කළ යුතුවේ. වතුර දැමීම ගොඩකළ දින හා පසු දින සවස් කාලවලය.

පෝර ගොඩ, ගොඩ ගැසීම ආරම්භ කළ දින සිට, දිනකට තවටුව බැගින්, ගොඩ සම්පූර්ණවනතුරු නොකඩවා බැන්ද යුතුය. පෝර ගොඩේ උස අඩි දෙකක් වුවාම සැහේ. දිනකට තවටුව බැගින් මෙපමණ උසට ගොඩ බැදීමට දවස් හයකට වඩා කල් ගැම නුසුදුසු ය. කල් නොයවා ගොඩ ගැසීමෙන් පෝර ගොඩේ දිරුම වඩා සතුටුදායකය. පෝර ගොඩ සම්පූර්ණයෙන් බැදීමෙන් පසුද අවශ්‍ය වූ විට ගොඩට වතුර වත් කළ යුතුය.

ගොඩ ගැසීම සම්පූර්ණ කළායින් පසු ඉටු විස යුතු වැදගත් ක්‍රියාව, ගොඩ පෙරළීමය. රැස් කළ ද්‍රව්‍ය පෝරවන කාලය තුළදී, ගොඩ තුන් වතාවක් එසේ පෙරළිය යුතුය. පළමු පෙරළීම, ගොඩ කිරීම ආරම්භ කර දින 15කට පසුවය. දෙවැන්න මින් සති දෙකක් ඉදිරියටය. තුන්වන නොහොත් අවසාන පෙරළීම, දෙවැන්නේ සිට මසක් කල් ගතවූ විටය. පළමු පෙරළීමේදී මසක් පරණ පෝර ගොඩ කින් දිරා යන ද්‍රව්‍ය සුළු ප්‍රමාණයක්, පෙරළන ගොඩට අඩංගු කිරීම යෙහෙකි. පෝර ගොඩ පෙරළන වතාවල මෙන් ඒවා මැදි කාලයේද, අවශ්‍ය වූ විට ගොඩට වතුර සැපයීම කළ යුත්තකි. පෙරළනවිට ගොඩ- කඩා නැවත ගොඩ කිරීමේදී පෝර ගොඩේ ඇති ද්‍රව්‍ය ලිහිල්ව තිබෙන පරිදි, රැස් කිරීම සුදුසුය. පෝර ගොඩට දෙමසක් වූ විට ගොඩ කඩා එය අඩි 3½ ක් පමණ උසට තිබෙන පරිදි, නැවත බැන්ද යුතුවේ. මෙසේ කර මසකට පසු එම ගොඩේ පෝර පසට යෙදීමට තරම් දිරා ඇත.

වලවල් තුල පෝර සැදීම.

වලවල් තුල කොම්පෝස්ට් සැදීමේ ක්‍රමයද ඉහතින් සඳහන් ක්‍රමයට වැඩි වෙනසක් නැත. මේ සඳහා කපන වලවල් අඩි දෙකකට වඩා ජඹුර විස යුතු නැත. කපන වලේ පැතිද ඇතුළට හැඩ විස යුතුය. වතුරවල පැළෑටි ද්‍රව්‍ය ඇතිරීම හා ගොම දියර ඉසීමද ගොඩවල් සැදීමේ ක්‍රමයට සමානය. වතුර දැමීම මෙන් පෙරළීමෙහිද වෙනසක් නැත. වල පිරවීම ආරම්භ කර සති දෙකකට පසු පළමු වතාවට

වලේ ද්‍රව්‍ය පෙරළන විට, ගොඩ කඩා, ඊට දින තිහක් පරණ වලකින් ද්‍රව්‍ය මදක්ද මිශ්‍ර කර, වලේ හාගයක් පමණ අසුරුවන පරිදි, නැවත බැදීම යෙහෙකි. මෙම පෙරළීම කරන්නේ වලේ පැත්තක් බිඳ අනෙක් පැත්ත මත ගොඩ කිරීමෙනි. මීට දෙසතියකට පසු දෙවැනි වතාවට වල පෙරළන විට එය බිඳ හිස්ව ඇති පැත්තට ගොඩ කළ යුතුය. වතුර සැපයීමද මෙම අවස්ථාවල නීතිපතා ඉටුවීම සුදුසුවේ. දෙවැන්නට මසකට පසු තෙවැනි වතාවට පෙරළන විට, වලේ ද්‍රව්‍ය ඉන් පිටත ගෙන, අඩි 4 ක් පමණ උස්වන පරිදි ගොඩ කළ යුතුය. මින් මසකට පසු පෝර නිසිසේ දිරා ඇත.

වියලි කලාපයේ ගෙවතුටල යෙදීමට සුදුසු තවද ක්‍රමයක් නිපදවා ඇත. මෙම ක්‍රමයද කලින් විස්තරවූ දෙවිධියට සමාන මුත්, එහි අත් වතුර සැපයීම වෙනුවට වැඩි ජලය පමණක් යොදනවා ඇත. මෙම ක්‍රමයට වලවල් වුවමනා නොවේ. ගොඩ පෙරළීම අතර කාල සීමාවද ස්ථිර නොමැත. පළමු පෙරළීම ඉටු වන්නේ, ගොඩකළ ද්‍රව්‍ය සැහෙන පරිදි වැස්සට තෙමුනායින් පසුවය. දෙවැනි පෙරළීම මින් සති තුන හතරකට ඉදිරිය. තෙවැන්න මීට මසකට පසුය. මෙම ක්‍රමයට ගොඩ සැදීමේදී පැළෑටි තවටුමත ගොම දියර ඉසිනු නොලැබේ. ඒ වෙනුවට ගොම, මුත්‍රා පස් ආදිය වියලි අවස්ථාවේම විසි කරනු ලැබේ.

ගොම, මුත්‍රා පස් ආදිය ලබා ගැනීමට නොහැකි වූ විට පවා, කොම්පෝස්ට් පෝර නිපදවීමට පිළිවන. එසේ වූ විට ගොඩ ගසන ද්‍රව්‍ය වලින් තුනෙන් කොටසක් පමණ ජීවත්තක වලින් සාරවූ අමු කොළ ආදිය ගොඩට අඩංගු විස යුතුය. මෙම ක්‍රමයට පෝර සැදීමේදී අළු හා පස්, අස් නොකළ හැකි ද්‍රව්‍යයන් බව තරයේ සිහිතබා ගත යුතු කරුණකි.

ප්‍රථම වතාවට පෝර ගොඩ පෙරළීමෙන් පසු, ඊටත රතීල බෝගයක් වගා කිරීමෙන්ද, කොම්පෝස්ට් පෝර සැදීමට පුළුවන. වැපුරු රතීල බෝගය තරමක් වැඩුණු විට දෙවැනි වතාවට ගොඩ පෙරළා එම බෝගය ගොඩේ අනෙක් ද්‍රව්‍ය සමග මිශ්‍ර කළ යුතුය. මෙසේ කිරීමෙන් පෝර ගොඩ විගස දිරයි.